

การพัฒนาห้องสมุดสีเขียวสู่ศูนย์การเรียนรู้ที่ยั่งยืน

Developing a Green Library for a Sustainable Learning Center

ชนิษฐา จุมลี, อนวัช กาทอง

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

kanistha.j@ubu.ac.th

anawat.k@ubu.ac.th

บทคัดย่อ

สำนักวิทยบริการ ได้เผชิญกับความท้าทายในด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ใช้บริการ จำนวนทรัพยากรสารสนเทศเพิ่มขึ้นทุกปีภายใต้กรอบงบประมาณที่จำกัดในการบริหารจัดการ ในขณะที่พื้นที่ให้บริการคงเดิม สำนักวิทยบริการจึงได้ดำเนินการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้บริการ ได้แก่ 1) การจัดสภาพการเรียนรู้ (Learning Environment) ภายใต้แนวคิด Green Library และ Green Office และ นโยบายการเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว (Green University) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการและสร้างบรรยากาศให้เป็น Green Library 2) การก้าวสู่การเป็นห้องสมุดดิจิทัล (Digital Library) เน้นการบริการอิเล็กทรอนิกส์ พัฒนาสื่อ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เหมาะสมกับบริบทของหลักสูตร กลุ่มผู้เรียนและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง ตามกลยุทธ์มหาวิทยาลัยในการพัฒนาการเรียนการสอน และการเรียนรู้แบบ Active Learning และ 3) เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมโดย การขยายผลสู่ชุมชนภายใต้แนวคิด “การส่งเสริมการรู้สารสนเทศ และพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน” ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการเป็นองค์กรสีเขียว (Green Organization) ของสำนักวิทยบริการซึ่งจะนำไปสู่ศูนย์การเรียนรู้ที่ยั่งยืนในอนาคต

คำสำคัญ: ห้องสมุดสีเขียว, สำนักงานสีเขียว, องค์กรสีเขียว, ห้องสมุดดิจิทัล, ความยั่งยืน

ABSTRACT

The Office of Academic Resources is facing challenge of users' behavior change regarding amount usage of information resources which has been increasing every year with the limitation on budgetary framework for management and unchanged service areas. Therefore, the Office of Academic Resources has initiated three changes of its operations in order to provide better services to the users. 1) Learning Environment under the concept of Green Library and Green Office has been arranged in accordance with the policy of Green University to facilitate the users and to create the atmosphere of Green Library. 2) The transition to Digital Library has been advanced by

emphasizing on electronics service, media development and learning facilities which are suitable for various curriculum contexts, different student users and ongoing technology development, according to the university strategy regarding teaching development and Active Learning approach. 3) Being an Energy and Environmental Conservation Learning Center has been focused by expanding the performance results to community under the concept of “Information Resources Promotion and Development of School Library”, in conformity with Green Organization policy set by the Office of Academic Resources in the hope of being an energy and environmental conservation sustainable learning center in the future.

Keyword: Green library, Green office, Green organization, Digital library, Sustainability

บทนำ

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (Office of Academic Resources, Ubon Ratchathani University) เป็นหน่วยสนับสนุนการเรียนการสอน และการวิจัยของมหาวิทยาลัย มีหน้าที่ จัดหา จัดเก็บและให้บริการทรัพยากรสารสนเทศ และสื่อการเรียนรู้แก่ผู้ใช้บริการ ในการสนับสนุนภารกิจหลักของ มหาวิทยาลัยด้านการผลิตบัณฑิต โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2564 เน้นการพัฒนาการเรียน การสอนและการ เรียนรู้แบบ Active Learning ซึ่งการพัฒนาระบบการเรียนการสอนโดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ทำให้รูปแบบ การเรียนการสอนเปลี่ยนไป ช่วยอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ขยายเวลาเรียนได้ตลอด 24 ชั่วโมง ขยายการเรียนการสอนได้ตามความต้องการของผู้เรียน (เย็น ภู่วรรณ และสมชาย นำประเสริฐชัย, 2546, น. 21) และมีแนวโน้มที่เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้หลายอย่างจะถูกผนวกเข้าด้วยกันอันจะนำไปสู่การพัฒนา นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น (Hasegawa & Kashiara, 2002, p. 1281-1282; He et al., 2006, p. 2845-2852)

การจัดสภาพการเรียนรู้ (Learning Environment) เป็นแนวคิดที่สำคัญที่ได้นำมาปรับใช้ในการ ดำเนินงานและการให้บริการ เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ใช้บริการ มีสภาพแวดล้อมที่ดีจะส่งผลต่อ ประสิทธิภาพและการเรียนรู้ (ปกรณ์ ดิษฐกิจ และคณะ, 2560, น. 159) ปัจจุบันพฤติกรรมของผู้ใช้บริการ สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ ดังนั้นสิ่งที่ผู้ให้บริการควรทำคือการสร้างสรรค์ สิ่งแวดล้อมที่ดีและจัดวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม สิ่งแวดล้อมของการเรียนรู้ประกอบด้วย 3 ส่วนที่สำคัญได้แก่ ส่วน แรกคือผู้ใช้บริการ ซึ่งเป็นผู้ที่ต้องการเรียนรู้ เพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ส่วนต่อมาคือ แหล่งการเรียนรู้ที่ จะช่วยให้เข้าถึงความรู้ ซึ่งองค์ความรู้ต้องมีการจัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบ ส่วนสุดท้าย คือวิธีการเรียนรู้ เป็น กระบวนการที่ทำให้ผู้ใช้บริการได้รับประสบการณ์จนก่อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นในตนเอง (สุภาพ ภัณฑุคำ, 2553, น. 82)

ห้องสมุดสีเขียว สำนักวิทยบริการ เป็นห้องสมุดที่ให้ความสำคัญในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับตัว อาคาร พื้นที่โดยรอบอาคาร ตลอดจนปรับปรุงระบบต่าง ๆ ให้เป็นอิเล็กทรอนิกส์ ใช้แนวคิดที่มีการจัดการห้องสมุด ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีนโยบายที่ครอบคลุมการรักษาสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโดยการลดมลพิษ ลดการใช้พลังงานและการใช้ทรัพยากรในห้องสมุด เพื่อสร้างความมั่นใจได้ว่าการใช้ห้องสมุดจะมีผลกระทบต่อ

สุขภาพน้อยที่สุด นำแนวคิดและหลักการของห้องสมุดสีเขียวมาปรับใช้ในการออกแบบและขยายพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกัน โดยเน้นพื้นที่ที่มีความผ่อนคลาย สบาย อากาศถ่ายเทสะดวก เข้าถึงได้ง่าย ทันสมัยและสวยงาม กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และการเรียนรู้ร่วมกัน ปรับปรุงพื้นที่สำหรับการปฏิบัติงานของบุคลากร เป็นสถานที่ที่น่าอยู่น่าทำงาน มีความสะอาด สะดวกสบาย ปลอดภัยและมีความสุขในการทำงาน

ดังนั้น เพื่อปรับปรุงพื้นที่การให้บริการ และจัดระบบการบริการของสำนักวิทยบริการ จึงดำเนินการปรับปรุงการบริการ ประกอบด้วย 1) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ภายใต้แนวคิด Green Library Green Office นโยบายการเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว (Green University) และนโยบายการเป็นองค์กรสีเขียวของสำนักวิทยบริการ 2) การก้าวสู่การเป็นห้องสมุดดิจิทัล (Digital Library) และ 3) การเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดสภาพแวดล้อมการบริการที่เอื้อต่อการเรียนรู้
2. เพื่อเข้าสู่การเป็นห้องสมุดดิจิทัล (Digital Library)
3. เพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

1. จัดสภาพแวดล้อมการบริการที่เอื้อต่อการเรียนรู้

1.1 ลงนามความร่วมมือข้อตกลงทางวิชาการด้านการพัฒนาเครือข่าย “ห้องสมุดสีเขียว (Green Library)” และสมัครเข้าร่วม “โครงการส่งเสริมสำนักงานสีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Office)” เพื่อนำนโยบาย แนวคิด เกณฑ์มาตรฐาน มาดำเนินการ

1.2 กำหนดนโยบายด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ให้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการบริหารงาน โดยกำหนดในแผนกลยุทธ์ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2560 -2564 จากการประชุมระดมความคิดเห็นจากนักศึกษาผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้บริหาร บุคลากร และร้านค้าแฟ้ม กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ และจัดทำแผนการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดสีเขียว (Green Library) เกณฑ์มาตรฐานสำนักงานสีเขียว (Green Office)

1.3 แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน เพื่อพัฒนาหน่วยงานให้มีพื้นที่ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การอนุรักษ์พลังงาน ภายใต้แนวคิด ผู้บริหาร บุคลากร พนักงานจ้างเหมา ทุกคนมีส่วนร่วม และได้รับความร่วมมือจากคณะ/หน่วยงานในมหาวิทยาลัย ในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน เช่น อาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์ อบรมให้ความรู้ด้านการประหยัดพลังงาน และเรื่องศาสตร์ลมและแสง อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ อบรมให้ความรู้เรื่อง การคัดแยกขยะ บุคลากรสังกัดสำนักงานบริหารกายภาพและสิ่งแวดล้อม ร่วมเป็นคณะทำงานโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพและเทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1.4 คณะทำงานประชุม เพื่อกำหนดแนวทางการปรับปรุงพื้นที่ โดยเน้นการขยายพื้นที่จากภายในห้องสมุด ปรับเป็นพื้นที่สีเขียวรอบอาคาร รวมทั้งการปรับปรุงระบบแสงสว่างภายในอาคาร เพื่ออนุรักษ์พลังงาน ประชุมหารือ การปรับปรุงอาคาร ร่วมกับผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริหารกายภาพและสิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ปัญหาอาคารเก่าที่เป็นอุปสรรคต่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

1.5 ผู้รับผิดชอบดำเนินการปรับปรุงพื้นที่การให้บริการ โดยคำนึงข้อเสนอแนะจากผู้รับบริการ ความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของบุคลากร ขนาดของพื้นที่ โดยเน้นเพิ่มพื้นที่สีเขียว การอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า และการจัดการมลพิษทางอากาศ คือ

1.5.1 ปรับปรุงพื้นที่การให้บริการภายในอาคาร ให้มีความสวยงาม สะอาด สะดวก ประหยัดพลังงาน โดย เปลี่ยนจากหลอดฟลูออเรสเซนต์เป็นหลอด LED ปรับปรุงห้องบริการโสตทัศนศึกษาโดยติดม่านบังแดด จัดทำประตูกันพื้นที่บริเวณชั้น 2 และชั้น 3 เพื่อลดการใช้พลังงานจากเครื่องปรับอากาศ ปรับเปลี่ยนสวิทช์เปิด-ปิดโคมชุดหลอดไฟบริเวณพื้นที่อ่านหนังสือ เป็นชนิดกระตุกเปิด-ปิดโคมเดียว เพิ่มแสงสว่างรอบอาคารด้วยระบบโซล่าเซลล์ และติดตั้งเครื่องปั้มน้ำโซล่าเซลล์ ภายใต้ “โครงการพัฒนาห้องสมุดและฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัย” งบประมาณ จำนวน 146,720 บาท ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจจากผู้รับบริการ ด้านอาคารสถานที่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เฉลี่ยระดับ 4.50

ภาพที่ 1 ปรับพื้นที่อ่านหนังสือเป็นหลอดชนิดกระตุก เปิด-ปิดโคมเดียว

ภาพที่ 2 ปรับปรุงแสงสว่างรอบอาคารด้วยระบบโซล่าเซลล์ และเครื่องปั้มน้ำระบบโซล่าเซลล์

1.5.2 ขยายพื้นที่และระยะเวลาการให้บริการ โดยการจัดทำพื้นที่บริการ 24 ชั่วโมง Co-working Space ดำเนินการโดยอุทยานวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี บริหารจัดการโดยสำนักวิทยบริการ บริเวณชั้น 2 อาคารข้อมูลท้องถิ่น เพื่อเป็นพื้นที่การทำงานร่วมกัน และจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ตลอด 24 ชั่วโมง

ภาพที่ 3 พื้นที่บริการ Co-working Space

1.5.3 สร้างบรรยากาศให้เป็น Green Library โดยการเพิ่มพื้นที่สีเขียว สร้างความผ่อนคลายในการเรียนรู้ของผู้รับบริการ โดยผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันปลูกต้นไม้ ดอกไม้และพืชผักสวนครัวบริเวณด้านข้างอาคารข้อมูลท้องถิ่น เพิ่มพื้นที่นั่งอ่านหนังสือภายนอกอาคาร เพื่อเป็นการประหยัดพลังงานไฟฟ้า อีกทั้งยังส่งเสริมการเรียนรู้ท่ามกลางธรรมชาติภายใต้ “โครงการจัดทำห้องสมุดในสวน” งบประมาณ จำนวน 300,000 บาท

ภาพที่ 4 พื้นที่นั่งอ่านภายนอกอาคาร

ภาพที่ 5 พื้นที่ห้องสมุดในสวน

2. การเป็นห้องสมุดดิจิทัล (Digital Library)

สำนักวิทยบริการ ได้ดำเนินการปรับปรุงแบบการบริการเพื่อเป็นห้องสมุดเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามองค์ประกอบของห้องสมุดดิจิทัล ที่สำคัญ ดังนี้

1. คอลเลกชันดิจิทัล มีดังนี้

1.1 เอกสารหรือสารสนเทศที่ห้องสมุดเก็บรวบรวมไว้ ผู้ใช้สามารถค้นคืนได้จากระบบสืบค้นข้อมูลสารสนเทศผ่าน Web OPAC (Walai Autolib 2.0)

1.2 เอกสารฉบับเต็ม หรือตัวแทนเอกสาร เช่น รายการบรรณานุกรม สารสังเขป ให้บริการในรูปแบบออนไลน์ทั้งภายในและภายนอกเครือข่ายมหาวิทยาลัยผ่านระบบเครือข่ายส่วนบุคคลเสมือน (VPN)

1.3 เอกสารรูปแบบดิจิทัล เช่น ไฟล์ข้อความ ไฟล์เสียง ไฟล์ภาพ เว็บเพจ ให้บริการในรูปแบบออนไลน์ทั้งภายในและภายนอกเครือข่ายของมหาวิทยาลัยผ่านระบบเครือข่ายส่วนบุคคลเสมือน (VPN)

รูปแบบของเอกสารคอลเลกชันดิจิทัลนั้น สำนักวิทยบริการได้จัดหา/บอกรับทรัพยากรสารสนเทศประเภทฉบับพิมพ์ต่อดิจิทัล คือ ร้อยละ 70.28 ต่อ 29.72 และในปีงบประมาณ 2563 จัดทำแผนการดำเนินงานไว้ที่ประเภทฉบับพิมพ์ต่อดิจิทัล คือ ร้อยละ 30.00 ต่อ 70.00 ทั้งนี้สำนักวิทยบริการได้มีการจัดทำ Weeding และ Inventory ตามอายุหนังสือและวารสารเพื่อให้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่มีความพร้อมใช้งาน และเป็นปัจจุบันให้มากที่สุด

2. กระบวนการจัดเก็บสารสนเทศ

การจัดเก็บสารสนเทศเชิงกายภาพ เช่น ข้อความ ภาพลักษณ์ เสียง สำนักวิทยบริการ มีการจัดเก็บด้วยระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Walai Autolib 2.0 และระบบสืบค้นข้อมูลสารสนเทศผ่าน Web OPAC และ Ebsco Discovery Service (EDS)

3. บริการสารสนเทศ

การบริการสารสนเทศ จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้ใช้บริการเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วโดยแบ่งออกเป็น 2 งาน คือ

3.1 งานบริการเทคนิค หรือ งานวิเคราะห์สารสนเทศ ซึ่งครอบคลุมการคัดเลือก การจัดหมวดหมู่ การทำรายการ การทำเมตาตาตา การทำตรรกะ/สารสังเขป เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยค้นหาสารสนเทศในฐานข้อมูลได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วด้วยระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Walai Autolib 2.0

3.2 งานบริการผู้ใช้บริการ ครอบคลุมงานที่ประสานและติดต่อกับผู้ใช้บริการ เช่น การค้นหา การยืม-คืน การประชาสัมพันธ์ การยืมระหว่างห้องสมุด การจองห้องประชุมกลุ่มย่อย ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจจากผู้รับบริการด้านทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวก ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เฉลี่ยระดับ 4.61

4. ผู้ใช้บริการ

ผู้ให้บริการ คือ กลุ่มเป้าหมายสำคัญที่จะใช้ประโยชน์จากห้องสมุดดิจิทัล ดังนั้นในการออกแบบและพัฒนาห้องสมุดดิจิทัลจำเป็นต้องพิจารณาความต้องการ และลักษณะของผู้ใช้บริการ ซึ่งในปัจจุบันกลุ่มผู้ใช้ส่วนใหญ่เป็นคนที่อยู่ใน Gen Z คนกลุ่มนี้มีความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีต่าง ๆ และเรียนรู้ได้เร็ว โดยพฤติกรรมส่วนใหญ่จะติดโลกออนไลน์ จึงรับข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว ใช้สื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตเป็นหลัก (สนาการกรุงศรีอยุธยา, 2562) ดังนั้นการดึงคนกลุ่มนี้เข้ามาใช้บริการจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง สำนักวิทยบริการ จึงได้พัฒนารูปแบบการบริการให้เป็นแบบดิจิทัลให้ได้มากที่สุดเพื่อรองรับการใช้บริการของคนกลุ่มนี้ เช่น การค้นหา การยืม-คืน การยืมระหว่างห้องสมุด การจองห้องประชุมกลุ่มย่อย ระบบทางเข้าออก ฐานข้อมูลออนไลน์สื่อมัลติมีเดียต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์

5. เทคโนโลยีสารสนเทศ

สำนักวิทยบริการ ได้มีการโอนถ่ายข้อมูลต่างๆของเครื่องแม่ข่ายที่เคยประจำอยู่ที่สำนักวิทยบริการ ไปไว้ที่สำนักคอมพิวเตอร์และเครือข่าย เพื่อให้บริการระบบเครือข่ายที่พร้อมใช้ เข้าถึงได้สะดวก รวดเร็ว เสถียร และมีความปลอดภัยต่อการใช้งาน

3. เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

สำนักวิทยบริการ เป็นหน่วยงานแรกในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ที่เข้าร่วมโครงการ Green Library (สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2562) โดยผ่านการประเมินในปีงบประมาณ 2561 คะแนน 89 จาก 100 คะแนน (เครือข่ายห้องสมุดสีเขียว, 2561) และเข้าร่วมโครงการส่งเสริมสำนักงานสีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Office) โดยผ่านการประเมินในปีงบประมาณ 2562 คะแนน 92.47 จาก 100 คะแนน ระดับดีเยี่ยม (G ทอง) (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2562) จึงคำนึงถึงการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม คือ

3.1 การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยการวางนโยบาย ในการเป็นองค์กรสีเขียว กำหนดในแผนกลยุทธ์สำนักวิทยบริการ ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2560-2564 ยุทธศาสตร์ที่ 5 บริหารองค์กรภายใต้หลักธรรมาภิบาล กลยุทธ์ที่ 5.4 เป็นองค์กรสีเขียว (Green Organization) และในปีงบประมาณ 2563 ได้บรรจุแผนปฏิบัติงานและแผนรายจ่ายประจำปี โครงการ“การเป็นองค์กรสีเขียว”งบประมาณ 430,000 บาท “โครงการ Green Library for Life” งบประมาณ 80,000 บาท กลุ่มเป้าหมายคือ ครูและนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 10 โรงเรียน โรงเรียนละ 30 คน

3.2 เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม โดยการขยายผลไปสู่ชุมชน ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ได้มีการถ่ายทอดความรู้ในการดำเนินการตามมาตรฐาน Green Library ในการประชุมพบปะบรรณารักษ์คณะ เรื่องการลด คัดแยก และการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย อบรมให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม การคัดแยกขยะให้กับครูและนักเรียนโรงเรียนเครือข่ายของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ร่วมกับกิจกรรมการส่งเสริมการอ่านและการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน “โครงการมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีกับการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนขั้นพื้นฐานในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี” อบรมให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานีผ่านกิจกรรม “ส่งเสริมการรู้สารสนเทศ”

ภาพที่ 7 กิจกรรมการส่งเสริมการอ่านและการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน

ภาพที่ 8 การอบรมการรู้สารสนเทศ

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และการนำไปใช้ประโยชน์

สำนักวิทยบริการจึงได้ดำเนินการปรับเปลี่ยนการบริการ ในการจัดสภาพการเรียนรู้ (Learning Environment) ภายใต้แนวคิด ห้องสมุดสีเขียว (Green Library) และ สำนักงานสีเขียว (Green Office) รวมทั้งนโยบายการเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว (Green University) โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเพิ่มพื้นที่นั่งอ่านหนังสือ อำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ สร้างบรรยากาศให้เป็นห้องสมุดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยภายนอกอาคาร ปรับให้เป็นพื้นที่สีเขียวเพื่อให้ผู้ใช้บริการมีความผ่อนคลาย ปรับปรุงพื้นที่ภายในโดยจัดมุมต่าง ๆ ให้มีความสะดวกสบาย อนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า และก้าวสู่การเป็นห้องสมุดดิจิทัล (Digital Library) โดยเน้นการบริการอิเล็กทรอนิกส์ พัฒนาสื่อ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เหมาะสมกับบริบทของหลักสูตร กลุ่มผู้เรียน และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาการเรียนการสอน และการเรียนรู้แบบ Active Learning รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมโดยการสร้างจิตสำนึกไปยังบุคลากร นักศึกษา ภายในมหาวิทยาลัย รวมทั้งโรงเรียนในเครือข่ายมหาวิทยาลัย ผ่านกิจกรรม “ส่งเสริมการรู้สารสนเทศ และกิจกรรมการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน” สอดคล้องกับนโยบายการเป็นองค์กรสีเขียว (Green Organization) ของสำนักวิทยบริการซึ่งจะนำไปสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ร่วมมือกับสโมสรนักศึกษา หรือชมรมต่าง ๆ เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
2. เผยแพร่แนวปฏิบัติ ไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย และชุมชนโดยรอบ
3. ส่งเสริมการบอกรับประเภติดิจิทัลให้มากขึ้น และการใช้งานระบบเครือข่ายเสมือนส่วนบุคคล (VPN) ในการทำวิจัย ซึ่งสามารถใช้ได้ทุกที่ ทุกเวลาและทุกอุปกรณ์ (Anytime Anywhere Anydevice)
4. จัดทำแอปพลิเคชันเพื่อการบริหารห้องสมุดโดยเฉพาะเพราะปัจจุบันการระบบการสื่อสารได้เปลี่ยนแปลงไปตามคนกลุ่ม Gen Z
5. พัฒนาบุคลากรเพื่อการบริหารให้รู้เท่าทันสื่อในปัจจุบันจึงจะคุยกับคนกลุ่ม Gen Z ได้เข้าใจตรงกัน
6. มีระบบ Access Control เพื่อวิเคราะห์กลุ่มผู้ใช้บริการ ประกอบการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมผู้ใช้บริการทุกกลุ่ม

การนำไปใช้ประโยชน์

1. สามารถพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ให้เหมาะสม และตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการใน
อนาคตได้
2. เป็นการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมให้กับผู้ใช้บริการ ทั้งทาง
กายภาพและพฤติกรรม
3. เป็นแนวทางการบริหารจัดการของห้องสมุดคณะ ในการเป็นห้องสมุดดิจิทัล
4. เป็นการขยายผลการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมให้กับหน่วยงาน
ภายในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี รวมทั้งชุมชนรอบมหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2562). *เอกสารแจ้งผลการตรวจประเมินเมินโครงการส่งเสริมสำนักงานสีเขียว (Green Office) ปี 2562 ; ที่ ทส 0805/ว 1285 ลว. 4 ตุลาคม 2562*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมคุณภาพ
สิ่งแวดล้อม.
- ธนาคารกรุงศรีอยุธยา. (2562). *6 สิ่งต้องรู้เมื่อพูดถึง Gen Z*. สืบค้น 27 กันยายน 2562, จาก
<https://www.krungsri.com/bank/th/plearn-plearn/6-techniques-to-approach-gen-z.html>
- ปกรณ ดิษฐกิจ, อาภรณ์ ไชยสุพรรณ, และปรีชา รัสมี. (2560). ห้องสมุดสีเขียว : จากโจทย์สู่การปรับเปลี่ยน.
Pulinet Journal, 4(1), 158-168.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, สำนักหอสมุด. (2562). *KU Green Library*. สืบค้น 26 กันยายน 2562, จาก
<https://lib.ku.ac.th/kugreenlibrary/index.php>.
- มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, สำนักวิทยบริการ. (2561). *รายงานผลการตรวจประเมินความสอดคล้องตามข้อกำหนด
ของเกณฑ์การพัฒนาห้องสมุดสีเขียว ; เครือข่ายห้องสมุดสีเขียว*. อุบลราชธานี: ผู้แต่ง.
- ยีน ภู่วรรณ, และสมชาย นำประเสริฐชัย. (2546). *ไอซีทีเพื่อการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สุภาพ ภัฏญาคำ. (2553). ห้องสมุดดิจิทัลกับอีเลิร์นนิ่งสำหรับเด็ก. *วารสารสารสนเทศศาสตร์*, 28(1), 81-91.
- Hasegawa, S., & Kashihara, A. (2002). An e-learning library on the Web In *Proceedings of the
International Conference on Computers in Education (ICCE'02)*. IEEE., 1281-1282
- He, D., Mao, M., & Peng, Y. (2006). *DiLight: A digital library based E-learning environment for
learning digital libraries*. Pittsburgh: University of Pittsburgh: School of Information
Sciences.